

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
19 december 2017	RV/17/00821	6.3

Voorstel ingebracht door
Portefeuillehouder
Begrotingsprogramma
en taakveld

W.van Beem
Gemeenteraad
03. Bedrijfsvoering (PROG03)
01. Bestuur (TAAKV01)

Onderwerp

Controleprotocol 2017

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit
Het Controleprotocol 2017 vast te stellen.

Samenvatting van het voorstel

De accountant is adviseur van de raad waar het gaat om de controle van de Jaarstukken van de gemeente. De raad geeft door middel van een Controleprotocol nadere aanwijzingen aan de accountant voor de uit te voeren controlewerkzaamheden.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Op grond van artikel 213 van de Gemeentewet dient de accountant van de gemeente jaarlijks behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarstukken ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarstukken verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren. De accountant moet bij de jaarstukken één controleverklaring over getrouwheid en rechtmatigheid verstrekken. Het Controleprotocol geeft nadere aanwijzingen aan de accountant voor de uit te voeren controle. De Kwaliteitscommissie heeft het Controleprotocol voor het jaar 2017 voorbereid en legt dit protocol aan uw raad voor ter vaststelling.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het doel van het Controleprotocol is dat de raad nadere aanwijzingen geeft aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Buren. Daarnaast dient het protocol als leidraad voor de interne controles naar rechtmatigheid.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

De raad heeft in de Controleverordening gemeente Buren 2012 (artikel 213 Gemeentewet) regels vastgesteld voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. In dezelfde verordening is geregeld dat de accountant de werkzaamheden van de controle van de Jaarstukken uitvoert.

De accountantscontrole maakt onderdeel uit van de reguliere activiteiten van de gemeente. In de gemeentewet is namelijk voorgeschreven dat de jaarstukken na vaststelling door de gemeenteraad vóór 15 juli van het jaar volgend op het boekjaar moeten worden ingediend bij de provincie Gelderland ondersteund door een accountantsverklaring.

De Kwaliteitscommissie ziet toe op de naleving van dit protocol. Vanuit dit gezichtspunt zijn er geen nadelen en/of mogelijke risico's aan dit voorstel om een Controleprotocol vast te stellen voor de accountantscontrole.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

In de raadsvergadering van 27 juni 2017 heeft u accountantsbureau Baker Tilly Berk benoemd als accountant voor het boekjaren 2017 en 2018. Het is voorgeschreven dat de jaarrekening moet worden gecontroleerd.

Als uw raad dit voorstel niet overneemt dan voert de accountant de controle uit volgens de regels en aanwijzingen die hij moet hanteren op grond van de toezichthoudende brancheorganisatie voor accountantsdiensten voor de decentrale overheden in de publieke sector.

5. Is het een begrotingswijziging?

Nee.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

De Gemeentewet schrijft in artikel 213 voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarstukken en het op grond daarvan verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In de Verordening Kwaliteitscommissie gemeente Buren is in artikel 3.2.a. geregeld dat de Kwaliteitscommissie zorgt voor de voorbereiding van het door de raad vast te stellen Controleprotocol.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Als de accountantscontrole succesvol is afgerond vóór 1 juni 2018 met een goedkeurende accountantsverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid dan is het doel bereikt. Om de controle binnen de afgesproken termijn te realiseren maakt de accountant afspraken met de organisatie over de planning van de interim controle en de eindcontrole. De Kwaliteitscommissie evalueert na afloop van het boekjaar de samenwerking met de accountant om de raad te adviseren..

8. Financiën

Niet van toepassing. De kosten voor de accountantscontrole zijn al geraamd in de begroting 2017.

9. Communicatie

De Kwaliteitscommissie heeft het Controleprotocol 2017 besproken in aanwezigheid van de accountant. Na vaststelling van het protocol wordt de accountant zo spoedig mogelijk geïnformeerd over uw besluit.

10. Burgerparticipatie

Het Controleprotocol is een leidraad voor de accountantscontrole door Baker Tilly Berk. Burgerparticipatie is om die reden niet van toepassing.

11. Deregulering

Het Controleprotocol is als leidraad voor de accountantscontrole een aanvulling op de dienstverleningsovereenkomst accountantscontrole met Baker Tilly Berk. Er is geen sprake van nieuwe wet- en regelgeving. Deregulering is bij die voorstel niet van toepassing.

12. Achtergrondinformatie

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Controleprotocol 2017
- Normenkader 2017

Inlichtingen bij:

Naam	W.van Beem
Afdeling	Griffie

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
19 december 2017	RV/17/00821	6.3

Onderwerp Controleprotocol 2017

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van de Agendacommissie d.d. 16 november 2017;

besluit:

Het Controleprotocol 2017 vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 december 2017

De griffier,

G. van Droffelaar

De voorzitter,

J.A. de Boer MSc

Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken

BOEKJAAR 2017

Inleiding

Jaarlijks dient de accountant van de gemeente op grond van artikel 213 van de Gemeentewet behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarstukken ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarstukken verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren. De accountant moet bij de jaarstukken één controleverklaring over getrouwheid en rechtmatigheid verstrekken¹. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole dient onder andere dit controleprotocol door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

Doelstelling controleprotocol

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Buren. Daarnaast dient het protocol als leidraad voor de interne controles naar rechtmatigheid.

Wettelijk kader

De Gemeentewet schrijft in artikel 213 voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarstukken en het op grond daarvan verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

Taken en verantwoordelijkheden college, raad en accountant

De wet Dualisering is bedoeld om de raad - en dus uiteindelijk de burger - meer invloed te geven op het gemeentebestuur. De wet vergroot onder meer het aantal kaderstellende en controlerende bevoegdheden van de raad. De functionele scheiding tussen raad en college is daarmee duidelijker geworden. Het college van Burgemeester en Wethouders dient zich te concentreren op zijn bestuursbevoegdheden en het afleggen van verantwoording daarover aan de raad. De raad op zijn beurt dient zich te concentreren op zijn verordenende, budgettaire en controlerende bevoegdheden.

De accountant controleert de jaarstukken en verstrekt één verklaring waarin hij een oordeel geeft over het getrouwe beeld en de rechtmatigheid. Het oordeel bevat twee afzonderlijke conclusies:

1. een getrouwheidsoordeel over de jaarstukken als geheel en
2. een rechtmatigheidsoordeel over de baten, de lasten en de balansmutaties (en de toelichting daarop en de daaraan ten grondslag liggende financiële beheershandelingen).

¹ Concreet gaat het dan om een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en niet over de jaarstukken als geheel. Voor de programmaverantwoording en de paragrafen stelt de accountant vast of de verantwoording geen strijdigheden bevatten met de jaarrekening.

Daarnaast gaat de accountant in zijn verslag in op de bevindingen. Het rechtmatigheidsonderzoek is gericht op de naleving van de in de interne en externe wet- en regelgeving bedoelde financiële beheershandelingen van de gemeente en de financiële consequenties daarvan in de jaarstukken.

Normenkader

Het normenkader bestaat uit externe wetgeving, verordeningen en kaderstellende besluiten van de gemeenteraad voor zover die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen.

Toetsingskader

Zoals gezegd bestaat het normenkader uit een overzicht van relevante wet- en regelgeving. Het college en de ambtelijke organisatie zullen de beheersorganisatie van de gemeente zodanig moeten inrichten dat de relevante bepalingen in deze wet- en regelgeving worden nageleefd. Het overzicht van deze bepalingen en de vereiste beheersmaatregelen vormen het toetsingskader. Dit kader is voor het college van belang om een overzicht te hebben van de vereiste beheersmaatregelen en interne controles en voor de accountant bij de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer.

Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de jaarstukken, uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant, gericht zijn op het aangeven van een oordeel. In artikel 213 is dit verwoord onder lid 3 en 4.

Lid 3 luidt:

De controleverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:

- a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen*
- b. de baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen*
- c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en*
- d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.*

Lid 4 luidt:

Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en*
- b. onrechtmatigheden in de jaarrekening.*

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) alsmede de controle- en overige standaarden (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden. Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarstukken en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie.

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyses, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties. In het BADO zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring. De minimumeisen zijn:

Strekking controleverklaring

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarstukken (% lasten)	$\leq 1 \%$	$> 1 \% < 3 \%$	-	$\geq 3 \%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3 \%$	$> 3 \% < 10 \%$	$\geq 10 \%$	-

In dit protocol wordt aangesloten op de minimumeisen. Veel gemeenten baseren de controle van de accountant op deze minimumeisen. De raad mag lagere eisen vaststellen (art. 2 lid 7 van de BADO). De controle moet dan worden geïntensiveerd en dat kan hogere kosten meebrengen.

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling geven. De definitie van de goedkeuringstolerantie is:

1. De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarstukken of onzekerheden in de controle aangeeft, die in jaarstukken maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarstukken voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.
2. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

Naast de goedkeuringstoleranties is er ook sprake van de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:

1. De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie.

Voorgesteld wordt de rapporteringstolerantie vast te stellen op een absoluut bedrag van afgerond € 75.000 (=0,15% van de begroting 2017. -NB. Voor 2016 was dit € 67.000 =0,1% van de begroting). Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die de raad specifiek nader terug wil zien zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt. Voor 2017 zijn dat de onderwerpen Overhead en Borging dienstverleningsovereenkomst AVRI.

De rapporteringstolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, met inachtneming van gestelde minimumeisen. De accountant richt de controle in, rekening houdend met de rapporteringstolerantie, om te kunnen waarborgen dat alle fouten en gesignaleerde onrechtmatigheden die de rapporteringstolerantie overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op de naleving van wettelijke kaders, zoals die in het normenkader zijn weergegeven. Het gaat hierbij om externe wetgeving en interne regelgeving.

Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die hoogte, duur en object/doelgroep van financiële beheershandelingen betreffen. In verband hiermee vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en object/doelgroep van financiële beheershandelingen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft.

Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Uitzondering hierop vormen aanbestedings- en subsidieregels en mandaat- en delegatiebepalingen voor zover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant.

Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

- **Interim-controles**

In het vierde kwartaal van het boekjaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt uiterlijk **6 februari 2018** een verslag in de vorm van een Boardletter uitgebracht. Bestuurlijk relevante zaken worden dan aan de gemeenteraad gerapporteerd. In de Boardletter gaat de accountant in op de uitkomsten van de beoordeling van de interne beheersing van de organisatie.

- **Verslag van bevindingen**

In overeenstemming met de Gemeentewet brengt de accountant over de controle van de Jaarstukken uiterlijk **22 mei 2018** een verslag van bevindingen uit aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders. In het verslag van bevindingen rapporteert de accountant over de uitkomsten van de controle op de baten, lasten en balansmutaties. Daarbij komt aan de orde of de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

- **Uitgangspunten voor de rapportagevorm**

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporterings-tolerantie als bedoeld in dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen.

De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

- **Controleverklaring**

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het college van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken kan vaststellen.

Bijlage: - Normenkader

Normenkader Rechtmatigheid 2017

Een goede rechtmatigheidscontrole is slechts mogelijk als alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving juist en volledig vastligt. Het college is primair verantwoordelijk voor de naleving ervan en moet daarom te allen tijde inzicht hebben in de toepassing van de vigerende wet- en regelgeving. Van deze wet- en regelgeving wordt een zogenaamd normenkader opgesteld. Het normenkader wordt elk jaar ter kennisneming aan de gemeenteraad aangeboden. Het college stelt het normenkader vast.

Het Normenkader 2017 is qua opzet hetzelfde als vorig jaar. Een overzicht van de geldende wet- en regelgeving. Om deze in beeld te brengen is aansluiting gezocht bij de site Overheid.nl, waar niet alleen alle externe wetgeving is opgenomen, maar ook de interne regelgeving waaraan een raadsbesluit aan ten grondslag ligt. En er is aansluiting gezocht bij de programma's van onze begroting: Inwonerszaken, Ruimte en Bedrijfsvoering. Jaarlijks wordt het overzicht van de toepasselijke wet- en regelgeving met betrekking tot de financiële rechtmatigheid geactualiseerd en met de kwaliteitscommissie en de accountant afgestemd.

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving van (hogere) overheden en de (eigen) gemeentelijke regels (verordeningen). Het betreft rechtmatigheidscontroles op recht, hoogte en duur. Naast controle door de accountant zijn er ook interne controles.

Voor definiëring van de rechtmatigheidscriteria en verdere regelgeving wordt aangesloten bij hetgeen in de Kadernota 2017 Rechtmatigheid van de commissie BBV is verwoord.

Bijlage: Normenkader Rechtmatigheid 2017

Bijlage: NORMENKADER RECHTMATIGHEID 2017

Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op:

1. de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de tabel "wetgeving extern" van het normenkader gemeente Buren is opgenomen. Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
2. de naleving van de interne kaders, zoals die in de tabel "regelgeving intern" van het normenkader gemeente Buren is opgenomen. Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Ten aanzien van het voorwaarden criterium vindt, conform de Kadernota van de commissie BBV, uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte en duur van de financiële beheershandeling.

Programma	Interne Wetgeving				Externe Wetgeving
Inwoners zaken		Recht, hoogte en duur			
	Verordening afstemming Participatiewet, Bbz, IOAW, IOAZ	5,6,7,8, 11,12, 13,14, 15	3,10	4, 15	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
	Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen	-	-	-	Jeugdwet
	Verordening Continuïteit Jeugdzorg 2015	4,9	3,7,8	6,11,13	Participatiewet
	Verordening handhaving Participatiewet, Bbz, IOAW, IOAZ	-	-	-	Wet en Besluit gemeentelijke antidiscriminatievoorziening
	Verordening individuele inkomenstoeslag	4	3,5	4	
	Verordening individuele studietoelage Participatiewet	3	2	3	
	Verordening Innovatie Jeugdzorg 2015	5,10,12	1,3,7,9	6,11,13	

Verordening jeugdhulp 2017	11,12	10,11,12	14	
Verordening loonkostensubsidie Participatiewet	3	2	-	
Verordening maatschappelijke ondersteuning 2017	12,15,16	2,8,10,11,13,26	12,15	
Verordening participatie Wmo-beleid 2012	-	-	-	
Verordening Participatieregeling minima	3	2	3	
Verordening re-integratie Participatiewet, IOAW, IOAZ	11,12	2,3,11,12	11,12	
Verordening subsidie cliëntenondersteuning 2015	5,6,11,12	2,3,8	5,6,11,13	
Verordening subsidie innovatie Wmo en Jeugd 2015	4,6,7,10	2,3,5,7,8,9,13	4,10,14	
Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	3	2	3	
Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW, IOAZ	-	-	-	
Verordening toeslagen en verlagingen WWB	3,4,5,6,7	2	-	
Verordening verrekening boete bij herhaald misbruik sociale zekerheid	2,3,4	1	5	
Verordening Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorziening	-	2	-	

Subsidieverordening maatschappelijke ontwikkeling Buren 2016	2,3,10,18	4,11	6,7	Gemeentewet
Subsidieregeling maatschappelijke ontwikkeling gemeente Buren 2017, met aanpassing juni 2017	2,3,5	4,5	6	Algemene wet bestuursrecht
Beleidsregel Subsidieverordening MO Buren 2012	1	2	3	Breedtesport impuls
Subsidieverordening Opplussen Buren	3,4,5,7	6,8,12	10,11	Invoering Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)
Beleidsregels voorzieningen Wmo gemeente Buren 2017	-	-	-	
Cultuurnota	-	-	-	
Kadernota jeugdbeleid 2014-2017	-	-	-	
Verordening Leerlingenvervoer 2015	1,2,3,4, 10-15, 17-21	8,22	7,23	Wet op het primair onderwijs
Verordening Wet Kinderopvang Buren	7, 8, 16	11, 12, 14	9, 10, 11, 12	Wet op het voortgezet onderwijs
Handhavingsbeleid Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk 2012	-	-	-	Wet op de expertisecentra
Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs 2006	6,12,14,19, 25,33,39	11, 38, 41	17, 21, 23, 24	Wet op de Jeugdzorg
Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzalen	20	20	20	Wet Educatie Beroeps-onderwijs niet G-31
Regeling Instelling voor Openbaar Speciaal- en Voortgezet Speciaal Onderwijs in de Betuwe	2, 16	18,20,21,22, 23,24,25	28,29, 30,32	Wet REA
Reglement Burgerlijke Stand gemeente Buren 2017	-	-	-	Wet kinderopvang
				Regeling Uitkeringen kinderopvang
				Wet Gemeenschappelijke Regelingen
				Indexering specifieke uitkeringen
				Regeling vaststelling controleprotocol rijksbijdrage basiseducatie 1996

Programma	Interne Wetgeving				Externe Wetgeving
Ruimte					
	Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Buren 2015	-	-	-	Gemeentewet
	Tarieventabel grafrechten 2014/bijlage 2 mutaties tarieven	1	2, 3, 4	1	Wet op de Lijkbezorging 2015
	Nadere regels voor de graven, asbezorging en gedenktekens Buren 2015	-	-	-	Brede doeluitkering verkeer en vervoer
	Nadere regels voor grafbedekking 2015	-	-	-	
	Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan 2015 (GVVP)	-	-	-	
	Algemene verordening ondergronds infrastructuur 2013	2,3,16,17, 18	-	7,20	
	Verordening subsidie isolatiemaatregelen	3,4,8,10,15, 16	5,9,11	6,12,13	
	Verordening revolverend fonds energie voor verenigingen en stichtingen	-	-	-	
	Milieujaarprogramma 2014	-	-	-	Wet bodembescherming
	Verordening subsidie isolatiemaatregelen 2014-2015	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,8, 15, 16	8, 9, 10, 11	10,11, 12	Boswet, Kadernet LNV-subsidies, Wet op de waterhuishouding Waterleidingwet Wet belastingen op milieu-grondslag, Klimaatverdrag (Kyotoverdrag), Wet Gemeenschappelijke Regelingen, Subsidieregeling BANS Klimaatconvenant, Subsidieregeling aanpak zwerfafval 2007-2009 Flora en Faunawet Wet geluidshinder Wet Milieugevaarlijke stoffen

Exploitatieverordening 2005	3.2d,7,9	5	-	Gemeentewet Baatbelasting
Erfgoedverordening 2013	1,3,10,13, 14	5,19	5,12	Waterwet Woningwet Wet op de ruimtelijke ordening Bouwbesluit
Procedure Regeling Planschadevergoeding 2005	2	7,8	8	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Crisis- en herstelwet Wet ISV
Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade Buren 2009	2, 8	9	9	Telecommunicatiewet Monumentenwet Leegstandswet
Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2010	1 t/m 6	8	8	Huisvestingswet Huisvestingsbesluit Huurwet
Bouwverordening 2013	verordening	verordening	verorde ning	Huursubsidiewet Besluit woninggebonden subsidies Wet bevordering eigen woning bezit Uitvoeringsbesluit huurprijzen woonruimte Besluit Beheer Sociale Huursector Wet kraken en leegstand
Telecommunicatieverordening 2011	5	-	-	
Subsidieverordening Monumenten Buren 2016	2, 4, 9, 15, 17, 19	3, 12, 13	3	
Beleidsregel uitwegen 2012	2,3,5	7	-	
Beleidsregel categorieën van gevallen	1,2, hfd 3 en 4	-	-	
Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Buren	-	-	-	
Regeling starterslening Buren 2017	3,4,5,8,9,11	10 -	7	
Winkeltijdenverordening 2015	-	-	-	Gemeentewet Winkeltijdenwet

Programma	Interne Wetgeving				Externe Wetgeving
Bedrijfsvoering					
	Treasurystatuut gemeente Buren 2007	1	3 t/m 7	8	Gemeentewet
	Mandaatregeling 2012 (inclusief aanpassingen opvolgende jaren)	2 mandaatbe sluit	2, 3	2, 3	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
	Mandaat – en volmachtregeling sociaal domein	2,4,5	2,4,5	8	De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)
	Mandaatbesluit heffingsambtenaar 2016	II	-	-	Raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen
	Mandaatbesluit beschermd wonen en maatschappelijke opvang	2,3,4	6	8	Financiële verhoudingswet
	Ondermandaat Participatiewet voor Neder-Betuwe	-	-	-	Burgerlijk Wetboek 2
	Mandaatregeling Omgevingsdienst Rivierenland	2,4	3,5	-	Grondwet EG-Verdrag (artikel 87 en 88 inzake staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen), Wet op het BTW-compensatiefonds
	Regionaal beleidskader uitvoering VTH-taken	-	-	-	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDU)
	Organisatiebesluit 2015	-	-	-	Handreiking treasury van het ministerie van BZK
	Regeling budgetbeheer	Budgethouders	Budgetmatrix	Budgetmatrix	Besluit Leningsvoorwaarden Decentrale Overheden (BLDO)
	Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie	6, 11	8	-	Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG)
	Regeling Regio Rivierenland	2, 5, 7, 34	20, 25, 28,	11, 17, 37, 41	Algemene wet bestuursrecht

Kaderstelling Inkoop- en aanbestedingsbeleid	-	-	-	Wet gemeenschappelijke regeling
Inkoop- en aanbestedingsbeleid	1, 2, 7	-	12	Archiefwet, Archiefbesluit
Verordening Commissie Bezwaarschriften	-	-	-	Aanbestedingswet april 2013
Beleidsregels Besluit proceskosten bestuursrecht	5	1,2,3,4,6	7	
Archiefverordening 2016	-	-	-	
Leidraad voor bestuursprojecten	1, 7, 8	-	2, 7, 8	
Verordening externe klachtbehandeling (ombudscommissie)	-	-	-	
Verordening behandeling klachten 2003	-	-	-	
Controleverordening	-	-	-	
Financiële verordening	-	-	-	
Inspraak- en participatieverordening	-	-	-	
Verordening elektronische kennisgeving	-	-	-	
Algemeen belangbesluit Wet Markt en Overheid	-	-	-	
Preventie- en handhavingsplan gemeente Buren 2017-2020	-	-	-	
Bezoldigingsregeling	2	4 t/m 8, 10, 12, 13, 14	2	CAR/UWO
Uitkering en pensioenverordening wethouders	Alle	Alle	Alle	Ambtenarenwet Fiscale verzekeringswetten Sociale verzekeringswetten

Verordening wethouders, raads- en commissieleden 2014	Alle	Alle	Alle	Wet gemeenschappelijke regeling
Regeling fiscale faciliteiten t.b.v. woon-werkverkeer	2	4	3	Gemeentewet
Consignatieregeling	2	3,5	-	Algemene wet bestuursrecht
Consignatieregeling toelage	14	14	-	Wet Kinderopvang
Inconveniëntenregeling	1	1	1	Rechtspositiebesluit wethouders, raad- en commissieleden
Regeling Saldering reiskosten	-	-	-	
Technische wijzigingen CAR-UWO	-	-	-	
Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Buren 2016	-	-	-	
Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Buren 2016	-	-	-	
Besluit verordening werkgeverscommissie Griffie	-	-	-	
Verordening op de rekenkamercommissie	6, 11	-	-	Gemeentewet
Verordening Basisparticipatie Personen (BRP)	-	-	-	Wet dualisering gemeentebestuur 2003
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen 2014	-	-	-	Wet Openbaarheid van Bestuur
Verordening 212	11.2	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 13	-	Fiscale wetgeving
Verordening 213	-	-	-	Sociale verzekeringswetten
Verordening 213a	-	-	-	Wet waardering onroerende zaken
Reglement burgerlijke stand	-	-	-	Wet op de lijkbezorging Burgerlijk Wetboek
				Wet algemene bepalingen burgerservice nummer

Verordening Onderscheidingen 2009	-	-	-	Wet griffierechten burgerlijke zaken
Verordening Burgerinitiatief	2	-	-	Wet basisregistratie personen (Wbrp)
Algemene plaatselijke verordening gemeente Buren 2016	-	6.1	-	Gemeentewet
Verordening Brandweerrechten 2011	1, 2	3, 5	4, 6	Wet op de Kansspelen
Tarieventabel	-	-	-	Brandweerwet 1985
Brandbeveiligingsverordening 2012	1, 2,3	5,6, 7, 8	4,9	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Gemeenschappelijke regeling Centrale Post Ambulancevervoer en Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen als sector onderdeel van de Veiligheidsregio	2, 29	24, 25, 26, 27	30, 32	Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
				Wet Ambulancevervoer
				Ambtenarenwet
				Rijksregeling Jeugd en Veiligheid
				Wet Veiligheidsregio
Legesverordening 2017	2,3 en 4	5, 8 en 9	6,7	Gemeentewet
Tarieventabel Legesverordening 2017	tabel	tabel	tabel	Wet Woz
Verordening Onroerend zaak belasting 2017	1,2, 4, 8	3,5	7	Honden- en kattenbesluit 1999
Verordening Toeristenbelasting 2017	2,3,4	5,6,7,8,11	9,12	
Verordening Rioolheffing 2017	2,3,4	5,6	7,8	
Verordening Lijkbezorgingsrechten 2017	1,2,3,4,5,6, 7,11	2	10	
Tarieventabel Lijkbezorgingsrechten 2017	Tabel	Tabel	Tabel	
Nadere regels voor grafbedekking 2015	-	-	-	
Nadere regels voor graven, asbezorging en gedenktekens 2015	-	-	-	

Verordening Hondenbelasting 2017	1,2,3,4,10, 11	5	6, 8	
Aanwijzingsbesluit heffingsambtenaar	-	-	-	
Aanwijzingsbesluit invorderingsambtenaar	-	-	-	
Verordening precariobelasting kabels en leidingen 2015	1,2,3,4	5,6,9	7,10	
Besluit algemene beleidsregels belastingen-woz	Besluit	Besluit	Besluit	
Leidraad invorderingsbeleid 2012 Inclusief wijziging 2015	2,4,5 en 6	8	3,7	
Beleidsregels ambtshalve vermindering van gemeentelijke belastingen	1,2,3	2	1	